

လစဉ်ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

Monthly Overview

မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်
နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းရှိ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု
အခြေအနေများ

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

SUMMARY OVERVIEW & ANALYSIS

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အိမ်ခြံမြေ ဖျက်ဆီးမှုများ အထိန်းအကွပ်မဲ့ ဖြစ်ပွားနေပြီး ဆက်လက် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော ထိုးစစ်များက အရပ်သား လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးကင်းမှုကို ထိခိုက်လျက်ရှိသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

၂၀၂၂ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးချိန် ရောက်လာသည့်အချိန် တွင် မြန်မာ့ တပ်မတော်၏ တစ်စိုက်မတ်မတ် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့ အခွင့်အရေး အနေအထားမှာ ကျိုးပျက်လျက် ကျန် ရှိနေသည်။ အရပ်သားများအပေါ် ပစ်မှတ်ထားမှု များ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖြစ်ပွားနေသည်။ ၎င်းတို့၏ စနစ်တကျနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရက်စက် ယုတ်မာ မှုများကို တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားမှု မရှိသည့် အချိန်များတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများနှင့် မြေပြင်တိုက်ခိုက် မှုများကို တမင်သက်သက် လုပ်ဆောင်နေသည့် ပုံစံ များက သက်သေခံလျက်ရှိသည်။ သူတို့၏ အပြုအမူ များမှာ အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုအား ထောက်ခံမှု များကို အကြောက်တရားဖြင့် အစားထိုးစေရန် စစ် ကောင်စီ၏ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော မဟာဗျူဟာ၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှု နှစ်နှစ် နီးပါး ရှိလာသည့်တိုင်အောင် လူထု၏ အာဏာမှာ တားဆီး၍ မရနိုင်အောင်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ဆန္ဒပြမှု များ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေပြီး စစ်အစိုးရကို ချက်ချင်း ဖျက်သိမ်းရန်နှင့် တရားမဝင်အဖြစ် သတ်မှတ်ရေး တောင်းဆိုမှုများမှာ နှောင့်နှေးသွားခြင်း မရှိပေ။ အင်မတန်ကြီးမားသော မရေရာ မသေချာမှု ကာလ များအတွင်းတွင်ပင် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်သူ များ၏ ရဲရင့်မှုမှာ ခိုင်မာတည်တံ့လျက်ရှိသည်။ ဆယ်စု နှစ်များစွာကြာမြင့်ခဲ့သော စစ်တပ်အုပ်ချုပ်မှုနှင့်

စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်ကျန်နေခဲ့ပြီး မျိုးဆက်သစ်များသည် စစ်အစိုးရ၏ ဆိုးရွားလှသော မူဝါဒများနှင့် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေး စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အခြေခံမူများကို ဆုပ်ကိုင်ရန် ပျက်ကွက်မှုများကို နောက်မျိုးဆက်သစ်များအား အမွေ ဆက်ခံခွင့် ပေးရန် ငြင်းဆန် ခဲ့ကြသည်။

နိုဝင်ဘာ တစ်လလုံးတွင် မွန်ပြည် လူ့အခွင့်အရေး ဖော င်ဒေးရှင်း (HURFOM) သည် မြန်မာစစ်တပ်က တမင် သက်သက် ဖျက်ဆီးခဲ့သော အိမ်အရေအတွက် များပြား လာခဲ့သည်ကို သတိထားမိခဲ့သည်။ နိုင်ငံတဝှမ်းတွင် ဒေသခံများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် အိမ်များအပေါ် ငွေညှစ် တောင်းခံမှုများ စနစ်တကျ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ စစ်တပ် တပ်ဖွဲ့များက သူတို့ စစ်သားများ သေကြေ ဒဏ်ရာရခဲ့သည့် မည်သည့် တိုက်ခိုက်မှုကိုမဆို ရွာသား များ၏ အိမ်များကို မီးရှို့ရန်နှင့် လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက် မှု လုပ်ရန် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်ကောင်စီက မွန်ပြည်နယ် သံဖြူဇရပ် မြို့နယ်တွင် နှစ်ဘက် ရောထွေး ထိန်းချုပ် နယ်မြေများ အနီးရှိ ရွာများကို ပုံမှန်လို ပင် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုရွာများမှာ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး KNU နှင့် စစ်ကောင်စီတို့ ထိန်းချုပ်သော ရွာ များ ဖြစ်ကြသည်။

SUMMARY OVERVIEW & ANALYSIS

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

အနီးအနားက ရွာတွေကို စစ်ကောင်စီက မော်တာတွေ နဲ့ နေ့စဉ် ဟိုနားဒီနား ရှောက်ပစ်နေသည်ဟု ရွာသား များက HURFOM ကို ပြောသည်။ **“ကျွန်တော်တို့က နှစ်ဘက် ပစ်ခတ်မှု ကြားမှာ နေနေရတာမဟုတ်ဘူး။ ဘက်ပေါင်းစုံက ပစ်ခတ်မှုကြားမှာ နေနေရတာ”**။ စစ် ကောင်စီတပ်က ဒေသခံ ပြည်သူတွေရဲ့ အိမ်တွေနဲ့ ရွာ တွေကို လက်နက်ကြီးတွေနဲ့ ပစ်ပြီး မီးရှို့ပစ်မယ်လို့ အကြိမ်ကြိမ် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ အခုအခါတွင် ရွာသား များသည် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုနှင့် လက်နက်ကြီး ပစ်ခတ်မှုများမှ ပုန်းခိုရန် ဗုံးခိုကျင်းများတူပြီး ကတုတ် များ တည်ဆောက်ထားကြသည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့ များကို ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့များက မည်သည့် နေရာတွင် တိုက်ခိုက်သည် ဖြစ်စေ စစ်ကောင်စီစစ်သား များက ပုံမှန်အားဖြင့် အနီးအနားရှိ ကျေးရွာများမှ အပြစ် မဲ့ ရွာသားများကို ဖမ်းဆီးလေ့ရှိပြီး ပြန်လွှတ်ရန်အတွက် ငွေကြေးတောင်းခံလေ့ရှိသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ဝဲခမီ ကျေးရွာအုပ်စုမှ ရွာသားအများအပြားသည် အိုးအိမ်များ စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးနေကြရသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ရင်း ၄၀၈ နှင့် ၎င်းတို့ ကျောထောက်နောက်ခံ ပြုထားသော ပြည် သူ့ စစ် ပူးပေါင်း တပ်ဖွဲ့များ သည် ထားဝယ်ခရိုင်၊ ရေ ဖြူမြို့နယ် နဘူးလယ်ရှိ မူဒူးရွာကို ဝင်ရောက်လာကြ ပြီး ရွာသားများပိုင်ဆိုင်သော အိမ်များ ဈေးဆိုင်များကို အတင်းအဓမ္မ တံခါး ဖွင့်ခိုင်းကြသည်။ သူတို့က ရွာသား များ ပိုင်ဆိုင်သော သိန်း ၁၀၀ ကျပ် (အမေရိကန် ဒေါ် လာ ၄၇၀၀ ခန့်) ရှိ ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူသွားကြသည်။ HURFOM သတင်းထောက်နှင့် တွေ့ဆုံ ပြောဆိုခဲ့သည့် ဒေသခံ ရွာသားတစ်ဦးက စစ်ကောင်စီ စစ်သားများသည် သူတို့၏ စစ်ဘိနပ်များ သေနတ်များဖြင့် သေခတ်ထား သော တံခါးများကို ကန်ဖွင့်ကြသည်ဟု ပြောသည်။ တချို့

က ပိုင်ရှင်မဲ့နေပြီဖြစ်သော အိမ်များ နှင့် ဈေးဆိုင်များ မှ ပစ္စည်းများကို ခိုးယူကြသည်။ **“ဒီအဖြစ်အပျက် တွေက မနက်စောစောမှာ ဖြစ်သွားခဲ့တာပါ။ ဒါပေ မယ့် သူတို့ရဲ့ သတင်းပေးတယောက် သေနတ်နဲ့ အ ပစ်ခံရပြီးနောက်မှာ စစ်သားတွေက မနက် ၁၀ နာရီ လောက်မှာ ထပ်လာကြတယ်။ သူတို့က ရွာသားတွေ ရဲ့ အိမ်တွေနဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ဒေါသတကြီး ဖျက်ဆီး ကြတယ်။ သူတို့ တွေ့သမျှ ယူသွားကြတယ်။”** ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

နောက်တစ်ရက် မနက် ၈ နာရီခွဲခန့်တွင် နောက်ထပ် စစ်သားတစု ရောက်လာကြသည်။ သူတို့က ထပ် ပြီး ဈေးဆိုင် တံခါးလေးခုကို ဖျက်ပြီး အစာခြောက် များ၊ စည်သွပ်ဗူးများ၊ နှင့် အရပ်ပုလင်းများကို ခိုးယူ ကြသည်။ သူတို့က ဈေးဆိုင် နှစ်ဆိုင်ကို ဖျက်ဆီး ခဲ့သည်။ စုစုပေါင်း အိမ် ၁၂ လုံးနဲ့ ဈေးဆိုင် ၄ ဆိုင် ဖောက်ထွင်းခံရသည်။ ကြောက်လန့်စွာနဲ့ သူတို့ ရဲ့ အိုးအိမ်များကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးကြရသည့် စစ် ရှောင်များ (IDPများ) ပင်လျှင် သူတို့ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြ သော ပိုင်ဆိုင်မှုများကို စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ က ဖျက်ဆီး ပစ်ကြသည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ က စစ်ရှောင်များနှင့် ထားဝယ်ဒေသ လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲများကြောင့် သက်ရောက်ခံရသော ဒေသခံ များ ကျန်ရစ်ခဲ့သော အိမ်များကို ဖျက်ဆီးပစ်ပြီး သူ တို့၏ အဖိုးတန် ပစ္စည်းများကို လုယူခဲ့ကြသည်ဟု မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး မှ စစ်ကောင်စီ ထိုးစစ်များမှ ထွက်ပြေးလာသူများက ပြောပြသည်။

SUMMARY OVERVIEW & ANALYSIS

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး တောင်ပိုင်း မြိတ်ခရိုင်ရှိ ကျေးရွာ ၄ ရွာကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး အနည်းဆုံး အရပ်သား ၁၆ ဦး၏ အိမ်များကို မီးရှို့ သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ရွာအတွင်း ဝင်ရောက်ချိန်မှာ ပစ်မှတ် မထားပဲ ရမ်းသန်းပစ်ခတ်ခြင်းကြောင့် စည်တော်ရွာမှ အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရစေပြီး သူမ အခြေအနေမှာ စိုးရိမ်ရသည့် အခြေအနေတွင် ရှိသည်။ စစ်ကောင်စီက တိုက်ခိုက်ပြီး မီးရှို့ခဲ့သည့် ရွာများမှာ တာပိုဦး၊ တူးရွာ၊ စည်တော်ရွာ၊ နှင့် ကျေးရွာ တို့ ဖြစ်ပြီး ပုလော မြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေအတွင်းရှိကြသည်။ **“စုစုပေါင်း အိမ် ၁၆ လုံး ပြာကျသွားပြီး အမျိုးသမီး ရွာသား တယောက် ဒဏ်ရာရတယ်။”** ဟု ဒေသခံ တစ်ဦးက ပြောသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ ညနေပိုင်း မွန်ပြည်နယ် သထုံမြို့နယ် ဝင်းစိန်ရွာတွင် စစ်ကောင်စီတပ်မှ စစ်သား ၈၀ ခန့်သည် အိမ်များအား ဝင်ရောက်စီးနင်းပြီး နယ်မြေရှင်းလင်းရေး စစ်ဆင်ရေး လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ရွာသား ၅၀၀ ကျော် ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ အိမ်များကို ဖျက်ဆီးရုံသာမက စစ်သားများသည် ပစ်မှတ်မသတ်မှတ်ပဲ ရမ်းသန်း ပစ်ခတ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနေ့ တရက်ထဲတွင်ပင် မြန်မာစစ်တပ်မှ တပ်ဖွဲ့များသည် အရပ်သား ပိုင်ဆိုင်မှုများအား လုယု ခိုးယူမှု အမှုပေါင်း ၂၀ ကျော်ကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်။ ရွာသို့ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ မရောက်လာမှီတွင် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ နှင့် ဆယ်ကျော်သက်များ ပါဝင်သော ခန့်မှန်းခြေ လူပေါင်း ၅၀၀ မှ ၆၀၀ ခန့်အထိ ထွက်ပြေးကြသည်။ အသက် ၆၀ အရွယ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးက မြန်မာစစ်တပ်ရှိနေခြင်းကြောင့် မည်သို့ ကြောက်လန့်ကြရသည်ကို HURFOM ကို ပြောပြသည်။ **“စစ်ကောင်စီ**

တွေက ကျွန်မအိမ်ကို မီးထပ်ရှို့မှာ စိုးရိမ်နေတာ။ ပြီးခဲ့တဲ့ တစ်နှစ်ကမှ ကျွန်မတို့ အိမ်တွေ ပြန်ဆောက်ထားကြတာ။ စီးနင်းမှုများမှာ ဝရမ်း မပါရှိပေ။ ထိုသို့ ဖြစ်ရပ်များတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များသည် အိမ်မွေး တိရစ္ဆာန်များ အပါအဝင် တန်ဖိုးရှိသည်ဟု မြင့်သမျှအားလုံးကို ခိုးယူကြသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် စစ်ကောင်စီတပ်သည် ထားဝယ်ခရိုင် ဝက်ကုန်းရွာရှိ အနည်းဆုံး အိမ် ၃၀ ကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဝက်ကုန်းရွာတွင် တညတာ ယာယီ စခန်းချသွားသော ထိုစစ်သားများသည် အဖိုးတန်ပစ္စည်းများနှင့် ကြက်များ၊ ဘဲများနှင့် ဆိတ်များအပါအဝင် မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များကို သိမ်းဆည်းသွားခဲ့သည်။ နိုဝင်ဘာ ၁၃ ရက်တွင် စစ်ကောင်စီသည် ဝက်ကုန်းရွာမှ ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ တပ်ဖွဲ့များသည် သူတို့၏ စခန်းများကို အနီးအနားရှိ မြို့ဖြစ်သော ထားဝယ်ခရိုင် သင်္ကန်းကျွန်းသို့ နှစ်ရက်ကြာအောင် ပြောင်းရွှေ့သွားသည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။ သူတို့သည် ဆက်လက်၍ အရပ်သားအိမ်များကို ဖောက်ထွင်းဝင်ရောက် ခိုးယူခြင်းများကို ဥပဒေမဲ့ လုပ်ရပ်များအဖြစ် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

နိုဝင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ထပ်မံ၍ ပိုင်ဆိုင်မှုများအား ဖျက်ဆီးခြင်း လုပ်ရပ်များ ရှိခဲ့သည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ချောင်းနှစ်ရွာကို ဝင်ရောက် စီးနင်းခဲ့သည်ဟု ဒေသခံရွာသားများက ပြောသည်။ စစ်သားများက သူတို့ဘက်ကို သေနတ်များဖြင့် ရမ်းသန်းပစ်ခတ်သောကြောင့် မွန်ပြည်နယ် ကျိုက်မရောမြို့နယ်အတွင်းရှိ ရွာသားများ အားလုံးလိုလို ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ **“သူတို့က ရုတ်တရက် ဝင်စီးပြီး တရွာလုံးကို သေနတ်နဲ့ ရမ်းသန်းပစ်ပြီး ဝင်တိုက်တယ်။ မနက် ၉ နာရီလောက်ရောက်တော့ စစ်ရဟတ်ယာဉ်တစ်စီး ဝဲနေတော့ လေကြောင်းကနေ ပစ်မှတ်ကို စိုးရိမ်တယ်။”** ဟု ရွာကော်မတီများမှ ရွာသားတစ်ဦးက တိုက်ခိုက်မှုနောက်ပိုင်းတွင် ပြန်ပြောပြသည်။

SUMMARY OVERVIEW & ANALYSIS

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

HURFOM သည် လူသတ်မှုများကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့သည်။ လ၏ ပထမပတ်အတွင်းတရက်၏ ည ၁၁ နာရီတွင် အသက် ၆၀ အရွယ် အမျိုးသားတစ်ဦး ပစ်သတ်ခံရသည်။ စစ်သားများက သူ၏ အလောင်းကို လမ်းဘေးတွင် ရက်စက်စွာ ပစ်ထားခဲ့ကြသည်။ ဦးကြည်လွင်မှာ ထိုဒေသအတွင်း လူသိအများဆုံး ဖြစ်သော ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင် များထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်သူ၏ ဖခင် ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့သတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ရွာသားများက ယုံကြည်သည်။ မိသားစုအတွင်း ဒုတိယ မြောက် သားကောင် ဖြစ်ခဲ့ရသူလည်း ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် ခြောက်လက သူ၏ ဇနီးဖြစ်သူမှာ စစ်သားများ၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ဦးကြည်လွင်၏ အလောင်းကို နိုဝင်ဘာ ၉ ရက်နေ့ နံနက်စောစောတွင် ထားဝယ်ရှိ လမ်းတစ်ခုပေါ်တွင် လမ်းသွားလမ်းလာများက တွေ့ရှိခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးများမှာ စစ်သားများ၏ ပိုမိုဆိုးရွားလာသည့် စော်ကားနှောက်ယှက်မှုများကို ကြုံတွေ့ကြရသည်။ ထားဝယ်ခရိုင်၊ ရေဖြူမြို့နယ် ကန်ဘောက် စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များက အမျိုးသမီးများကို နှုတ်အားဖြင့် စော်ကားကြသည်။ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းချိန်မှ စ၍ တနင်္သာရီတိုင်း မြောက်ပိုင်း ရေဖြူမြို့နယ် ကန်ဘောက်ဒေသတွင် စစ်ကောင်စီသည် စစ်ဆေးရေးဂိတ်အများအပြားကို တိုးချဲ့ ချထားခဲ့သည်။ ထိုစစ်ဆေးရေးဂိတ်များကို ဖြတ်သန်းသွားလာသော အမျိုးသမီးများအား လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များက ပုံမှန် နှောက်ယှက်လျက်ရှိပြီး နှုတ်ဖြင့် စော်ကားလျက် ရှိကြသည်။ သူတို့က အမျိုးသမီးများကို ရပ်ခိုင်းသည်။ ဖုန်းနံပါတ်တောင်းသည်။ ဖေ့ဘွတ်အကောင့် အသေးစိတ်များ တောင်းပြီး သူတို့ကို နှုတ်ဖြင့် စော်ကားကြသည်။

“သူတို့က ယောက်ျားလေးတွေဆိုရင် ရပ်ခိုင်းပြီးတဲ့အခါ မကြာခဏပဲ သွားခိုင်းတယ်။ သူတို့က ကျွန်မတို့ ဆိုင်

ကယ်ကို ရပ်ခိုင်းတယ်။ ကျွန်မတို့ကို ဆက်စစ်မယ်လို့ ကျွန်မထင်တာ။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ‘နင် လှတယ်။ ဘယ်ကလာတာလဲ’ သူတို့ ပါးစပ်နဲ့ စော်ကားတယ်။ ကျွန်မတို့ ဖုန်းတွေကို စစ်ပြီးတဲ့အခါ သူတို့က ကျွန်မတို့ ဖုန်းနံပါတ်နဲ့ ဖေ့ဘွတ်အကောင့်တွေကို တောင်းတယ်။” ဟု စစ်ကောင်စီ၏ ဤသို့သော နှောက်ယှက်မှုကို ခံခဲ့ရသည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ပြောသည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်သားများက သူတို့ လိုချင်သည်ကို မရသောအခါ အမျိုးသမီးများကို ဆက်သွားခွင့် မပြုသလို၊ နောက်ပြန်လှည့်ခွင့်၊ အိမ်ပြန်ခွင့် မပြုပဲ ထားသည်။

SUMMARY OVERVIEW & ANALYSIS

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂

စစ်ကောင်စီ၏ အရပ်သားများအပေါ် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ အရှိန်မြင့်နေချိန် တွင်ပင် အရှေ့တောင် အာရှ နိုင်ငံများ အသင်း (အာဆီယံ- ASEAN) ၏ ထိပ်သီးညီလာခံ ကျင်းပခဲ့သည်။ HURFOM အပါအဝင် လူထုလူမှု အဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေအပေါ်တွင် ရှင်းလင်းပြီး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုရှိသော အရေးယူဆောင်ရွက်မှု လုပ်ဆောင်ရန် ခေါင်းဆောင်များအားတောင်းဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာ စစ်အုပ်စုကို တာဝန်ခံမှုရှိ လာစေရန် ယခင်က “သဘောတူညီချက် ၅ ရပ်” ကဲ့သို့သောဖြစ်သော အစပျိုးလုပ်ဆောင် မှု မှာ အဓိကအားဖြင့် တာဝန်ခံမှု ကင်းမဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့စစ်တပ်သည် သဘောတူညီချက်ကို ထင်ရှားစွာချိုးဖောက်ပြီး အရပ်သားများ အပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများကို ရပ်တန့်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရကို အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် အထူးသံတမန်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပြန်လည်သုံးသပ် ပြင်ဆင်ရန် အာ ဆီယံကို တောင်းဆိုထားသည်။ အာဆီယံသည် အာဆီယံနှင့်ပတ်သက်သည့် မည်သည့် အစည်းအဝေးကို မဆိုသို့မဆို စစ်အစိုးရကို ဖိတ်ကြားမှု မပြုပဲ ထားနိုင်သည်။ ၎င်းတို့ကို တရားဝင်မဖြစ်စေရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ ဥပဒေမဲ့ အာဏာသိမ်းမှုကို ဦးစားပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ သည်။

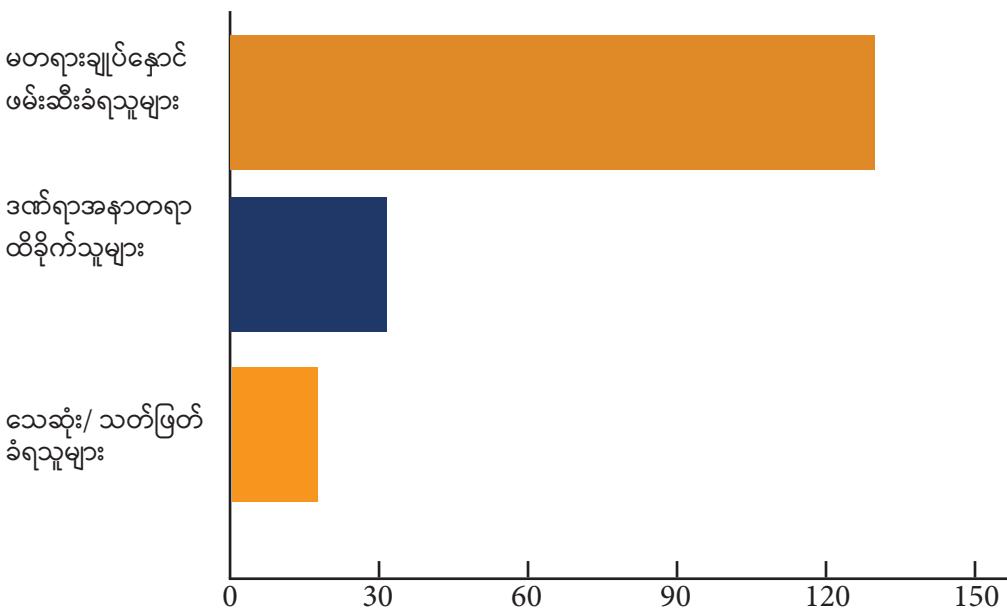
HURFOM သည် အကြမ်းဖက်မှုများ အထူးသဖြင့် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများအပေါ် ပစ်မှတ် ထားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများ ချက်ချင်းရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုမှုကို ထပ်လောင်း တောင်း ဆိုသည်။ လစဉ်တိုင်းတွင် HURFOM သည် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများအပေါ် အစီရင်ခံခဲ့ရာ အခြေအနေများက အရေးပေါ် တုန့်ပြန်မှုကို လိုအပ်နေသည်။ အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများ၏ အသက်များမှာ အန္တရာယ် ရှိနေကြသည်။ သူတို့သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများလိုအပ်နေပြီး သူတို့၏ အခက်အခဲများကို လျစ်လျူရှုမထားကြောင်း ပြသပေးရန် လိုအပ်နေသည်။ မြန်မာ စစ်တပ် သည် ယင်းလုပ်ဆောင်မှုများကို အပြစ်ပေး အရေးယူ ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရလျက် လုပ်ဆောင်နေကြောင်း အထောက်အထား မြောက်များစွာ ရှိပြီး ယင်းသည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများနှင့် စာချုပ်များကို ပြင်းထန်စွာ ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ တိုးမြှင့်ခြင်း

မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေးဖောင်ဒေးရှင်းမှ လူ့အခွင့်အရေးသတင်းမှတ်တမ်းပြုစုလေ့လာသူများအနေဖြင့် မွန်၊ ကရင် နှင့် တို့ရို ပစ်မှတ်ဒေသများတွင် စစ်အုပ်စုတို့မှ ကျူးလွန်နေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုမှတ်တမ်း တင်ခြင်းကို အန္တရာယ်အတားအဆီးများကြား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။

မတရားဖမ်းဆီးခံမှု ၇၈ ဦး ၊ ထိန်းသိမ်းခံရသူ ၆၀ ဦး၊ ဒဏ်ရာရသူများ ၆၀ ဦး၊ သေဆုံး/ သတ်ဖြတ်ခံရသူများ ၁၇ ဦး

မွန်ပြည်နယ်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း မတရား ဖမ်းဆီးခံရမှု ၊ သတ်ဖြတ်ခံရမှု နှင့် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့မှု အခြေအနေများ နိုဝင်ဘာလ ၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်

5+

နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ပါတီဝင်များနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုဝင်များအား စစ်အုပ်စုတို့မှ ပစ်မှတ်ထား အရေးယူမှုများ

14

ပစ်မှတ်ဒေသအတွင်း ပျောက်ကြားသပိတ်၊ အသံတိတ် နှင့် အာဏာသိမ်း ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်သည့် လှုပ်ရှားမှုများ

9

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး

3

မွန်ပြည်နယ်

2

ကရင်ပြည်နယ်

၂၆၀၀၀+

နေရပ်မှ အတင်းအဓမ္မစွန့်စွာ ထွက်ပြေးရသူများစာရင်း

ပစ်မှတ်ထားဖိနှိပ်ချိုးဖောက်ခံကြရသည့် ဒေသခံပြည်သူများစာရင်း (မွန်၊ ကရင် နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး)

၈+

အာဏာဖိဆန်ရေးပြည်သူလှုပ်ရှားမှု တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက် သည့်အတွက် အလုပ်မှထုတ်ပယ် ခံရ သူများစာရင်း

၆+

တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ သပိတ်မှောက်ဆန္ဒပြမှုများတွင် ပါဝင်သူများအာ အာဏာသိမ်းအုပ်စု တို့မှ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သည့် စာရင်း

၁၂+

အောက်တိုဘာလ အတွင်း ပျောက်ဆုံး နေသူများစာရင်း

ကရင်ပြည်နယ်

- IDP 9,700 ဦးခန့်တိုးမမြင်လာ
- ဒဏ်ရာအနာတရဖြစ်သူ 19 ဦးခန့်
- သေဆုံးသူ 6 ဦးခန့်

မွန်ပြည်နယ်

တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး

စစ်ကောင်စီ တပ်စခန်းများအား တိုက်ခိုက်မှုများကို လက်တုန့်ပြန်သည့် အနေဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်သည် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ အရပ်သား နယ်မြေများကို ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့၏ လေတပ်က ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များဖြင့် ဘီးလင်း အရပ်သားများအား တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ အရေးပေါ် တုန့်ပြန်မှု အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦး၏ အဆိုအရ အိမ်အများအပြား မီးရှို့ခံရပြီး ရွာသားတစ်ဦး ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး KNU ဘီးလင်းမြို့နယ် တပ်မဟာ ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များကလည်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၇ ရက် သန်းခေါင်ကျော် ၁၂ နာရီခွဲတွင် KNU သထုံခရိုင်၊ ဘီးလင်းမြို့နယ်၊ ဘောဇော်ဝါး ရွာအား လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် နေအိမ်တချို့ ပျက်စီးသွားခဲ့ကြောင်း အတည်ပြုသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်မှာ လူအများအိမ်မောကျ အနားယူနေသည့် သန်းခေါင်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်တွင် သားကောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ စောကျော်လေး အသက် ၂၇ နှစ်မှာ မော်တာကျည်ကြောင့် ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ နံနက် လင်းအားကြီး ၁ နာရီ ၄၀ တွင် ဒုံးကျည်များပါသော စစ်ကောင်စီ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များသည် ကရင်ပြည်နယ် ကြာအင်းဆိပ်ကြီး တောင်ပိုင်း ဘုရားသုံးဆူ နယ်စပ်မြို့မှ ၁၈ မိုင်အကွာတွင် ရှိသော သပြေ ခဲသတ္တုမိုင်းကို ပစ်မှတ်ထားလျက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ သတ္တုတွင်းတစ်ခုလုံး ပေါက်ကွဲခဲ့ရာ အရပ်သား ၃ ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး လူ ရှစ်ဦး ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ လူနာများကို ဘုရားသုံးဆူ ပြည်သူ့ဆေးရုံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

လူထု အာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှု CDM တွင် ပါဝင်ခဲ့သော ကျောင်းဆရာတယောက်က “ကျွန်တော်တို့က စိုက်ခင်းမှာ မနေတာ လုံခြုံသွားတယ်။ KNU တပ်မဟာ ၆ နယ်မြေမှာ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ တိုးမြှင့်လာပြီးတဲ့နောက် စစ်ကောင်စီက လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုတွေကို ဆက်ပြီး လုပ်တယ်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့ စခန်းတွေနဲ့ ရဲစခန်းတွေကို ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး KNU နဲ့ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့တွေက တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြတယ်။”

မွန်ပြည်နယ်

- IDP 3,300 ဦးခန့်တိုးမြှင့်လာ
- ဒဏ်ရာအနာတရဖြစ်သူ 9 ဦးခန့်
- သေဆုံးသူ 3 ဦးခန့်

ကရင်ပြည်နယ်

တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး

တိုက်ပွဲများ ပိုမို ဆိုးရွားလာသောကြောင့် မြန်မာ့ တပ်မတော်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့သည် မွန်ပြည်နယ် ကျိုက်မရော မြို့နယ်တွင် ရှိသော ချန်းလှကွာရင် တံတား တွင် တင်းကြပ်သော စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်လာ ခဲ့သည်။ ဒေသခံများနှင့် ခရီးသွားများက သူတို့၏ ယာဉ်များကို ထားရစ်ခဲ့ရသည်ဟု ပြောသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် ကရင်ရွာသား လူငယ်တစ်ဦးကို ဆိုင်ကယ်ပေါ်မှ အတင်းဆင်းခိုင်းပြီး ပစ်ခတ်ခဲ့သည်ကို မျက်မြင် တွေ့ရှိခဲ့သူ တစ်ဦးက ပြန်ပြောပြသည်။ အကြောင်းပြ ချက်မှာ သေဆုံးသူသည် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များ၏ အမိန့်ကို နာခံခြင်း မရှိပဲ ဆိုင်ကယ်ပေါ်မှ ဆင်း ရန် ငြင်းဆန်သောကြောင့်ဟု အကြောင်းပြသည်။ သေဆုံးသူမှာ ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ် ရေလယ် ရွာမှ ကရင် လူငယ်ရွာသားဖြစ်သည်ကို အတည်ပြု နိုင်ခဲ့သည်။ မည်သို့ ဖြစ်ခဲ့သည်ကို မျက်မြင်တွေ့ရှိ ရပြီးနောက် တံတားကို ဖြတ်သန်းသွားရသည့် ခရီးသွားအများစုမှာ သူတို့၏ ခရီးကို ဆက်သွား ရန် မဝံ့ပဲ ရှိသောကြောင့် တံတားမှ နောက်ပြန် လှည့်လာကြသည်။ “မုဒုံကို မရောက်ခင်လေးမှာပဲ၊ ကျွန်တော် သေနတ်သံတွေ ထပ်ကြားရတယ်၊ ကျွန် တော့နောက်က ဆိုင်ကယ်စီးလာတဲ့သူတွေ ဘာဖြစ် လဲ ဆိုတာ ကျွန်တော် မသိတော့ဘူး။” ဟု ပစ်ခတ်မှု ကို ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ခဲ့ရသည့် မုဒုံမြို့ခံ တစ်ဦးက ပြောသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့ များသည် ကျိုက်မရောမြို့နယ်မှ အသက် ၆၇ နှစ် အရွယ် မွန်ရွာသား တစ်ဦးကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်

ပြီး ဒဏ်ရာရစေခဲ့သည်။ မျက်မြင်သက်သေများအဆိုအရ “ဘေးမှ ဖြတ်သွားသော မြန်မာစစ်တပ်မှ စစ်သားများက သူ့ကို ပစ်သွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေသခံ အဖွဲ့က လူနာ ကို နေ့တွင်းချင်း ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး သူ၏ အခြေအနေမှာ စိုးရိမ်ရသည့် အခြေအနေဖြစ်သည်” ဟု ရွာကော်မတီ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးက ပြောသည်။ စစ်ကောင်စီ သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ရက်အတွင်း ရွာသား ငါးဦးကို ဒဏ်ရာရစေခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာ ၂၁ ရက် မနက် ၅ နာရီအချိန်တွင် ကျိုက် မရော မြို့နယ် တောင်ကလေးရွာကို စစ်ကောင်စီက လေကြောင်း တိုက်ခိုက်သောကြောင့် အရပ်သား ၂ ဦး သေဆုံးပြီး အခြား လူ ၈ ဦးကို ဒဏ်ရာ ရစေခဲ့သည်။ စစ် ရဟတ်ယာဉ်တစ်စီးက စတင် ပစ်ခတ်ခဲ့သည်ကို သိထား သော ဒေသခံများမှာ ပဋိပက္ခမှ ထွက်ပြေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ မနက်မှ မွန်းလွဲပိုင်းအထိ လေယာဉ်က ဗုံး အမြောက် အများကို ကြဲခဲ့သည်။ မုဒုံနှင့် ကျိုက်မရော နယ်စပ်တွင် ရှိ သည့် ခုဏခွေးတောင်တွင် ရှိသော စစ်ကောင်စီ၏ မြေပြင် အခြေစိုက် အမြောက်တပ်ကလည်း တောင်ကလေး ရွာ နှင့် အနီးဝန်းကျင် ရွာများသို့ လက်နက်ကြီးများဖြင့် အဆက်မပြတ်ပစ်ခတ်ခဲ့ကြသည်။

အစပိုင်းတွင် HURFOM သတင်းထောက်များသည် လေကြောင်းမှ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် တောင်ကလေး မှ အရပ်သား နှစ်ယောက် သေဆုံးပြီး အနည်းဆုံး ၈ ဦး ဒဏ်ရာရသည့် သတင်းကို ရရှိခဲ့သည်။ နေအိမ်များ ပျက်စီးပြီး တောင်ကလေး၊ လှကဇိုင်း၊ ဖနု၊ ကဒါသရက် ကုန်း၊ ကြံတော၊ နှင့် မီးကွယ်ကုန်း ရွာများမှ ရွာသား ခန့်မှန်းချေ ၃၀၀၀ ခန့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုနှင့် လက်နက်ကြီး ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် ချက်ချင်း ထွက်ပြေး ခဲ့ကြရသည်။

အရပ်သားများမှာ ဆက်လက်၍ ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့ PDF များနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိ သည်ဟု သံသယများ ထားခြင်း ခံနေရသည်။ မော်လမြိုင်မြို့မှ မျက်မြင်သက်သေများ၏ ပြော ကြားချက်အရ စစ်အစိုးရ အထူးတပ်ဖွဲ့ဝင် ၅၀ ကျော်နှင့် ရဲအရာရှိများသည် ဈေးချိုသို့ စစ်ကား ခြောက်စီးဖြင့် ရောက်ရှိလာပြီး ဈေးချိုရဲစခန်း နယ်မြေတွင် ဈေးသည် ၅ ဦးထက် မနည်းကို PDF များအား ပံ့ပိုးကူညီသည်ဟု စွပ်စွဲပြီး ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက် နေ့တွင် အနည်းဆုံး လူ ခြောက်ဦး အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ သူတို့မှာ PDF များကို ဘဏ္ဍာရေးအရ ပံ့ပိုးကူညီသည်ဟုသော အခြေအနေအောက်တွင် တရားစွဲဆိုခံကြရသည်။ စစ်သားများက သူ တို့ကို ဖမ်းဆီးသည့်အခါ ဖမ်းဆီးခံရသူတို့၏ ခေါင်းများကို ဖုံးအုပ်ထားပြီး သူတို့ကို စစ်ကုန်တင် ကားကြီးများဆီသို့ ခေါ်ယူသွားကြသည်။

အလားတူပင် ကရင် ပြည်နယ် ဖားအံမြို့နယ်တွင် နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက် မနက် ၇ နာရီတွင် ဈေးအာဏာပိုင်များနှင့် ကရင်ပြည်နယ် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးရုံးကို အခွန်မပေးဆောင် သည့်အတွက် အနည်းဆုံး ကုန်သည် ရှစ်ဦးကို ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။ ကုန်သည်များနှင့် အသေး စား၊ အလတ်စား ဈေးသည်များက အခွန်မပေးဆောင်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်းတွင် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများကို ပစ်မှတ်ထားနေသော စစ်ကောင်စီ၏ ကာကွယ်ရေး အသုံးစား ရိတ်များကို ကူညီပေးဆောင်သလို ဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ အာဏာသိမ်းချိန်မှစ၍ စစ် ကောင်စီသည် ဈေးသည်များနှင့် ကုန်သည်များထံမှ အခွန်ငွေများကို တိုးမြှင့် ကောက်ခံခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အချို့သော ဈေးသည်များက အခွန်မပေးဆောင်ခြင်း မပြုပဲ နေရာ ပစ်မှတ်ထားပြီး ဖမ်းဆီးခံကြရသည်။

“မုဒုံကို မရောက်ခင်လေးမှာပဲ၊ ကျွန်တော် သေနတ်သံတွေ ထပ်ကြားရတယ်၊ ကျွန်တော့်နောက်က ဆိုင်ကယ်စီးလာ တဲ့သူတွေ ဘာဖြစ်လဲ ဆိုတာ ကျွန်တော် မသိတော့ဘူး။”

တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး

- IDP 13,00 ဦးခန့်တိုးမြှင့်လာ
- ဒဏ်ရာအနာတရဖြစ်သူ 32 ဦးခန့်
- သေဆုံးသူ 8 ဦးခန့်

ကရင်ပြည်နယ်

မွန်ပြည်နယ်

အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ပြီး သို့မဟုတ် ပံ့ပိုးကူညီသည်ဟူသော သံသယဖြင့် စစ်ကောင်စီက အထူးသဖြင့် လူငယ်များကို ပစ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းသည် မိသားစုများအတွက် ကြောက်လန့်စရာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပိုမို ဆိုးရွားစေသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက် မနက် ၃ နာရီတွင် “ကြေးတောင် ဘုန်းကြီးကျောင်း” ဟု ဒေသအတွင်း သိကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကို စစ်သားများနှင့် ပြည့်သူ့စစ်များက ဝင်ရောက်စီးနင်းခဲ့ကြပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် နေထိုင်ကြသော ဘုန်းကြီးနှစ်ပါးနှင့် လူငယ်သုံးဦးတို့ကို ဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားသည်။ မျက်မြင်သက်သေ တစ်ဦးက HURFOM ကို ယခုလို ပြန်ပြောပြသည်။ “သူတို့က ဘုန်းကြီးကျောင်းတံခါးကို ဖျက်လိုက်ကြတယ်၊ ပြီးတာနဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲက ကျောင်းထိုင် ကိုယ်တော်ဖြစ်တဲ့ ဦးပညာဘာဆာ၊ ဦးနန္ဒာ ဝရ၊ နှင့် ဝင်းထက်၊ နေတိုး၊ နှင့် အိမ်ဆန်း တို့ကိုလည်း ဖမ်းဆီး သွားခဲ့သည်။ သူတို့အားလုံးကို ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ အား လှူဒါန်းမှုများ လုပ်သည်ဆိုသည်။ သူတို့ကို အတင်းအဓမ္မ ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ဗင်ကား တစ်စီး အပါအဝင် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အချို့သော ပစ္စည်းများကိုပင် ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။”

ထားဝယ်ခရိုင် သရက်ချောင်းမြို့နယ်တွင် အရပ်သားများ ပိုမို ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခံရပြီး ပြန်လည် လွတ်မြောက်ရန်အတွက် သူတို့ မိသားစုများမှာ ငွေကြေးတောင်းခံခြင်းများ ခံရသည်။ သရက်ချောင်းမြို့နယ် အလယ်စု ရွာမှ ဒေသခံ နှစ်ဦး မှာ မည်သည့် ဝရမ်းမှ ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းမရှိသော စစ်တပ်

ထောက်ခံသည့် ပြည်သူ့စစ် ပူးပေါင်း တပ်ဖွဲ့က ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခြင်း ခံခဲ့ရကြောင်း မိသားစုဝင်များက အတည်ပြု ပြောကြားသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ လူပုဂ္ဂိုလ်များ လွတ်မြောက်လိုပါက တောင်းခံငွေများ ပေးရန် တောင်းခံသည်။ ထားဝယ်ခရိုင်၊ သရက်ချောင်းမြို့နယ် အလယ်စု ရွာသား ဦးယွန်း (အသက် ၅၀) သည် ထားဝယ်ခရိုင် သရက်ချောင်းမြို့နယ် အလယ်စု ရွာသား။ အလယ်စု ရွာသား အသက် ၄၃ နှစ်အရွယ် ကိုသိန်းဝင်းမှာ ပထမဆုံး လွတ်ပေးခဲ့သည်။ ငွေမည်မျှ တောင်းခံသည်ကိုတော့ မသိရပါ။

နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက် ညနေ ၅ နာရီတွင် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားနှစ်ဦးမှာ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတောင်ပိုင်း ဘုတ်ပြင်းမြို့နယ်ရှိ ဒေသခံ PDF များနှင့် ဆက်နွယ်သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ဖြင့် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များ၏ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံရသည်။ ဖမ်းခံရသူများမှာ ဘုတ်ပြင်းမြို့နယ် ဝါးချောင်းရွာတွင်ရှိသော ယုဇန ဆီအုန်း ကုမ္ပဏီ မှ မန်နေဂျာ ကိုဟန်မင်းကျော် နှင့် ထိုနယ်မြေမှပင် သာမန်အရပ်သား ဖြစ်သူ ကိုမင်းလွင်တို့ ဖြစ်သည်။ “သူတို့ကို ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ ပတ်သက်တယ်လို့ စွပ်စွဲတယ်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့တွေက သူတို့ကို ဖမ်းဆီးတဲ့ အချိန်မှာ သူတို့ အရိုက်ခံရတယ်။” ဟု အသက် ၄၀ အရွယ် မျက်မြင်သက်သေက ပြောသည်။ ဖမ်းဆီးခံရသူများမှာ ပျောက်ဆုံး သွားကြသည်။

ဒေသခံ ရွာသားများ အဆိုအရ ထားဝယ် အရှေ့ခြမ်းတွင် ဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်းများနှင့် ဒေသခံ အရပ်သား များကို လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းတို့ ဆက်ရှိနေသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသမီးများ အပါအဝင် အနည်းဆုံး လူကိုးဦးကို စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး သူတို့ကို လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု ဒေသခံ ရွာသားများက ပြောသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်မှုကို စစ်သားများက PDF များ နှင့် တိုက်ခိုက်နေစဉ်အတွင်း ခြံခိုတိုက်ခိုက်မှုများ၊ ပစ်ခတ်မှုများ၊ နှင့် အလားအလာရှိသော မြေမြုပ်မိုင်း တိုက်ခိုက်မှုများကို လုပ်ဆောင်နေစဉ်အတွင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ “ရွာသုံးရွာက ရွာသားတွေ ကို စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့တွေက ဖမ်းဆီးပြီး သူတို့ထဲက ၇ ယောက်ကို လူသားခိုင်းအဖြစ် စစ်သားတွေ က အသုံးပြုခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ဖြစ်ရပ် ၉ ခု စလုံးကို ကျွန်တော်တို့ ရခဲ့ပါတယ်။..... ပထမဆုံး ၇ ယောက်က ထားဝယ်အရှေ့ခြမ်း ဓါးသွေးကျောက်နဲ့ ညောင်ချောင်းရွာမှာ မနေ့က နိုဝင်ဘာ ၂ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီ မှာ အဖမ်းခံရတယ်။ သူတို့အားလုံးက ကွမ်းသီး စိုက်ခင်းမှာ လုပ်ကိုင်နေထိုင်ကြတယ်။” ဟု အမည်မဖော် လိုသော အသက် ၃၅ နှစ်အရွယ် ရွာသားတစ်ဦးက သူတို့ကို ပြောသည်။ ညောင်ချောင်း ရွာအုပ်ချုပ်ရေး ကော်မတီနှင့်နီးစပ်သော သတင်းထောက်တစ်ဦးမှာ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ရရှိသည်။ ဖမ်းဆီး ခံရသူများမှာ အောင်ကိုထွေး၊ စောအဲဒိုထူးဦး ဦးဖောလော၊ ဖစုကမ်၊ မယဉ်ထွေး၊ နော်ဖြိုး နှင့် နော်ဖောရီးတို့ ဖြစ်သည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ နှင့် ၁၉ ရက်ကြားတွင် HURFOM သည် တနင်္သာရီမြောက်ပိုင်းတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များက လည်ပတ်သော စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များ တွင် ဖမ်းဆီးခံရသော လူ ၁၆ ဦးနှင့် ပတ်သက်၍ HURFOM က ရရှိသော ကွင်းဆင်း မှတ်တမ်းများကို အခြေခံ၍ အစီရင်ခံခဲ့သည်။ ထိန်းသိမ်းခံရသော အမျိုးသမီး နှစ်ဦးမှာ နောက်ပိုင်းတွင် တောင်းဆိုသော ငွေကြေးကို မဖြစ်မနေ ပေးခဲ့ရပြီးနောက် ပြန်လွတ်လာခဲ့သည် ဟု သတင်းရင်းမြစ်များက အတည်ပြုသည်။ စစ်ကောင်စီသည် လူများကို ဂိတ်များတွင်လည်းကောင်း၊ တ အိမ်တက်ဆင်း လိုက်လံစစ်ဆေး၍ လည်းကောင်း၊ သန်းခေါင်ယံ စစ်ဆင်ရေးများတွင် လည်းကောင်း ဥပဒေ မဲ့ ဖမ်းဆီးသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက် ည ၈ နာရီခွဲတွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များသည် ဒေါင်းငူရပ်ရှိ အိမ် အချို့ကို ဝင်ရောက်စီးနင်းပြီး လူငယ် ခြောက်ဦးနှင့် အမျိုးသမီး နှစ်ဦးကို အိမ်ထောင်စု စာရင်းစစ်ဆေး သည့် အနေအထားအောက်တွင် ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက် နေ့လည်တွင် ကမ်ရော်ကင် သံတံတား ဂိတ်ကို ဖြတ်စဉ် ထားဝယ်ခရိုင် လဲ့ရွန်းရွာ မှ ကုန်ကားတစ်စီးနှင့် အတူ နောက်ထပ်လူနှစ်ဦး ထပ်မံ ဖမ်းဆီးခံရသည်ဟု မျက်မြင်သက်သေများက ပြောသည်။ ထိုနေ့ နောက်ပိုင်း မွန်းလွဲ ၂ နာရီတွင် ကမ်ရော်ကင် တံတား ရဲစခန်းတွင် ဝမ်းပိုးရွာမှ ဦးစိုးသိန်း နှင့် သူ၏ ဇနီးတို့ ထပ်မံ ဖမ်းဆီးခံရသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် စစ်ကောင်စီ စစ်သားများသည် လူအများ၏ အိမ်များပတ်ဝန်းကျင်တွင် ညစဉ် ကင်းလှည့်ပြီး ဖမ်းဆီးမှုများ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိ သည်။

စစ်ကောင်စီသည် အရပ်သားများကို အကြောင်းပြချက် သို့မဟုတ် အကြောင်းရင်း တစ်စုံတရာ မရှိပဲ ပစ်မှတ် ထားလျက်ရှိသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များသည် လောင်းလုံးရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံရှေ့ တွင် လမ်းသွားလမ်းလာများကို စစ်ဆေးပြီး မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့်လာသော လူငယ်နှစ်ဦးကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးမှာ အပြင်းအထန် ဒဏ်ရာရသွားပြီး အခြားတစ်ဦးမှာ ဖမ်းမိသွားခဲ့သည်။ သူတို့သည် အခြား သော အပြစ်မဲ့ ဆယ်ကျော်သက်နှစ်ဦးကိုလည်း သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ ပစ်ခတ်ခံရသူများမှာ ညီအစ်ကိုများ ဖြစ်ကြသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ် မောင်ဝေယံအောင်မှာ ဆေးရုံတွင် သေဆုံးသွားခဲ့သည်ဟု ဒေသခံများက ပြောသည်။

နောက်ထပ် လူသတ်မှု ဖြစ်ရပ် တစ်ခုမှာ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ပျူစောထီး ပြည်သူ့စစ် ပူးပေါင်း အဖွဲ့များသည် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီး လောင်းလုံး မြို့နယ် ညောင်ပြင်ရွာကို ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီး ဒေသခံ နှစ်ဦး ကို ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ထွက်ပြေးသော ဒေသခံများ၏ နေအိမ်များ မှာ ဥစ္စာ ပစ္စည်းများကိုလည်း တပ်ဖွဲ့များက ခိုးယူကြသည်။ စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ၎င်းတို့ ဖွဲ့စည်းပေးထား သော ပြည်သူ့စစ်များ ဒေသတွင်း ဝင်ရောက်လာသောကြောင့် ညောင်ပြင်ရွာမှ ရွာခံ ၈၀၀ ကျော်မှာ ဘေးကင်း လုံခြုံရေးအတွက် ထွက်ပြေးကြရသည်။

အဓိက တွေ့ရှိချက်များ

1. ပစ်မှတ်ဧရိယာများအားလုံးတွင် ငွေဖောင်းပွမှုသည် အရပ်သားများအားသူတို့၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်မှီမှု မရှိနိုင်စေသည့် အလုံးစုံ ပျက်သုံးစေသော အကြောင်းရင်း ဖြစ်လာနေခဲ့သည်။
2. မတည်ငြိမ်မှုနှင့် တင်းများမှုများက လူများအား သူတို့၏ အိုးအိမ်များအား စွန့်ခွာစေခြင်းကြောင့် တိုက်ပွဲ များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်း အဓမ္မရွှေ့ပြောင်းစေမှုများကို ဖြစ်ပွားစေသည်။
3. မြန်မာနိုင်ငံတွင် နောက်လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဒီမိုကရေစီ လိုလားသော ပါတီများ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် ခြင်းကို တားဆီးဖွယ်ရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စစ်အုပ်စုက စတင်ချမှတ်လားခြင်းအပေါ် စိုးရိမ်မှုများ ကျယ်ပြန့်နေသည်။ စစ်အုပ်စုသည် မဲဆန္ဒနယ် အများအပြားကို ပြောင်းလဲရန်/ကိုင်တွယ်ထိန်းချုပ် ရန် ကြိုးစားလျက်ရှိသည်။
4. မော်တော်ဆိုင်ကယ်များ၊ လက်ကိုင် ကိရိယာများ နှင့် ငွေကြေးတို့ကို အဓိက လမ်းမကြီးများတလျှောက် တမင်သက်သက် ဂိတ်များဖွင့်လှစ်ပြီး အရပ်သားများ ထံမှ သိမ်းယူခြင်း၊ ငွေညှစ်ခြင်းတို့ကို ပုံမှန်ပြုလုပ် နေသည်။ အရပ်သားများမှာ သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းများ ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက် အလွန်အကျွံ လာဒ်ငွေ ပေးနေကြရသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သာ မြင့်မားလှသော ကုန်ကျစားရိတ်ကို တတ်နိုင်ကြသည်။
5. မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှင့် ပစ်မှတ် ဧရိယာများ တလျှောက် နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွား နေပြီး အချက်အလက်ရယူရန်အတွက် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများမှာ ကြမ်းကြုတ် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော အပြုအမူများကို ခံစားနေကြရသည်။
6. ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အာဆီယံ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ မြေပြင် တွင် ဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေများအပေါ် စစ်အုပ်စုအတွက် အရေးပေါ် အာရုံစိုက်မှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ များအတွက် တောင်းဆိုရန် လိုအပ်ချက်များကို မြန်မြန်ဆန် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းမရှိပဲ ဖြစ်နေသည်။
7. စစ်တပ်၏ ကျူးလွန်မှုများအပေါ် အပြစ်ပေးအရေးယူမှုမှ ကင်းလွတ်ခြင်းသည် တပ်မတော်ကို ကိုယ်စား ပြုသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း အမြစ်တွယ်နေပြီး ယင်းသည် စစ်အုပ်စုအား လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ဆက်လက် ကျူးလွန်နေစေသည်။
8. ကလေးများသည် စစ်အုပ်စု၏ ပစ်မှတ်ထားခြင်းကို ခံနေကြရပြီး ဆေးကုသမှု၊ အစားအစာ၊ ပညာရေး နှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ နေထိုင်ခွင့် အပါအဝင် သူတို့၏ အခြေခံ လိုအပ်ချက်များ ဆုံးရှုံးနေသည်။
9. ဝရမ်းမဲ့ စီးနင်းဝင်ရောက်ခြင်းနှင့် အရပ်သား ဧရိယာများကို ပစ်မှတ်သတ်သတ်မှတ်မှတ် မထားပဲ ရမ်းသန်း ပစ်ခတ်ခြင်းတို့ကြောင့် စစ်အုပ်စု၏ ဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်းများ နှင့် ဥပဒေမဲ့ ထိန်းသိမ်းခြင်းများ ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသည်။

အကြံပြုချက်များ

မွန်ပြည်နယ် လူ့အခွင့်အရေး ဖောင်ဒေးရှင်းက အောက်ပါတို့ကို ချက်ချင်း တောင်းဆိုလိုက်သည်။

1. ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေး ကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံ မြေပြင်ရှိ အခြေအနေကို ချက်ချင်း နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်ခုံရုံးသို့ လွှဲပြောင်းရမည်။
2. လူသတ် စစ်အုပ်စု၏ လက်တွင်းသို့ လက်နက်များ စီးဆင်းမှုကို တားဆီးရန် အရေးပေါ် ကမ္ဘာတဝှမ်း လက်နက်ပိတ်ဆို့မှုကို ချမှတ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာတဝှမ်း သက်ဆိုင်သူများက အခိုင်အမာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် သွားရန်။
3. မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့် အပြစ်မဲ့ အရပ်သားများအကြားတွင် သိသာထင်ရှားစွာ လူ့အသက် သေဆုံးမှုများကို ဖြစ်စေသော လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများကို ထိရောက်စွာ အဆုံးသတ်သွားစေရန် လေယာဉ်ဆီ အရေးယူ ပိတ်ဆို့မှု ပြုလုပ်ရန်။
4. စစ်အုပ်စု အရာရှိများနှင့် သူတို့၏ မိသားစုများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများကို တားမြစ်ပြီး ချစားသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များနှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း မပြု နိုင်စေရန် သူတို့အပေါ် ပစ်မှတ်ထား အရေးယူ ပိတ်ဆို့မှု ပြုလုပ်ရန်။
5. တိုက်ခိုက်မှု ဘေးအန္တရာယ် ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အရပ်သားများအား အာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် ကာကွယ်ရေး ယန္တရားများကို အားဖြည့်ခြင်း အသစ်တဖန် တည်ဆောက်ခြင်းအားဖြင့် သူတို့အနေဖြင့် တရားမျှတမှုကို ရရှိနိုင်စေပြီး တာဝန်ခံမှု လမ်းကြောင်းများကို ရရှိစေနိုင်သော အနေအထားကို ရောက် စေရန်။
6. မြေပြင်တွင် ၎င်းတို့၏ လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လိုအပ်ချက်များကို တုန့်ပြန်လျက် ရှိသည့် ဒေသခံ အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ရံပုံငွေ ပံ့ပိုးမှုများကို အသစ်ထပ်ဆောင်ရန်နှင့် ဆက်လက် ပံ့ပိုးသွားရန်။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သော လမ်းကြောင်းများကို ရရှိစေပြီး လူသားချင်းစာနာမှု အထောက်အပံ့များ အားလုံးကို ဒေသခံ လှူငှားသူများ၏ လက်တွင်သာ ရှိစေရန်။
7. မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် သူတို့၏ လုပ်ငန်းများကို ချက်ချင်း ရပ်တန့် ပြီး နိုင်ငံအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများတွင် သူတို့၏ ပါဝင်မှုများကို ရုတ်သိမ်းရန်။ ယင်းတို့တွင် လေဆိပ်များ၊ သင်္ဘောဆိပ်များနှင့် ဘိလပ်မြေ လုပ်ငန်းများပါဝင်ပြီး ၎င်းတို့ချည်းသာဟု မဆိုလိုပေ။
8. စစ်ကောင်စီ၏ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းမှုအား အသုံးပြုမှုကို ရုတ်တရက်နှင့် ချက်ချင်း ရပ်တန့်ရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သေဆုံးသည်အထိ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခံရသော အရပ်သားများ ဥပဒေမဲ့ သေဆုံးမှုကို သာမက စိတ်ဒဏ်ရာ ခံစားရစေပြီး ရလဒ်အားဖြင့် ရေရှည်တွင် ဒဏ်ရာများ ရရှိသော သူများ၏ ဖြစ်ရပ်များကို သက်သေပြသရန်အတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ လုပ်ဆောင်ရန်လည်း မိမိတို့ တောင်း ဆိုသည်။

လစဉ်ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

Monthly Overview

မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်
နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းရှိ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု
အခြေအနေများ

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၂
